

Megjelen minden vasárnap. Elhíretelt ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hónapra 1 frt. 80 kr. Szerkesztő és kiadóhivatal: a czege-udvarai 2151. sz. Bányai-házban.

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

Hirdet. Negybaszoros egyezési hirdetés háromszori 4 kr. heti szociál vagy nagy terjedelmű hirdetésnél arbeszámítás. Egyes szám ára 15 kr.

1. szám.

Második évfolyam. 1863.

Január 25.

A hortobágy.

„A régi jó idők”....

Ha nem voltak is épen baj nélkül, tagadhatlanul jók voltak a hortobágyvidék nagyobb részére.

Híres sörézhízaló s barontenyésztő földek voltak ama nagykiterjedésű újvárosi, debreczeni, nagyhortobágyi, angyalházi, nádudvari, p. Ladányi és részben kunsági, magasabb fekvésű szikes legelők, melyeket a tiszának árjai körülönt megfuttattak, de ismét odahagytak. — Számokkal lehet igazolni, hogy eme térek a tiszai gátok elkészülte előtt, négyannyi barmot, mint amennyi ezeken mostanság sanyarogva tengődik, gazdagon tartottak el.

Es ez igen is természetes. Mert tudva levő dolog, hogy a szikes gyepet adják a legtáplálabb mezőt, ha elég nedvességgel bírnak. Bizonyossá erre az 1860-dik év, melynek tavaszán a februári nagy hóolvadásra oly sok eső jött márczius és aprilishen, hogy a hortobágy-vidék tavaszal olyan volt, mintha árvíz borította volna el. Ez évben oly boldog volt a legelő, minőre idős gazdáink és pástörbembereink csupán azon évekből emlékeznek, melyekben a tiszai árjai korán tavaszal megmentették a hortobágyt.

Es habár nem jött is el minden tavaszon a tiszának réntontató árja, habár voltak szárazévek is, — ezek kivételképen fordultak elő és egyegy 1836-dik évi nagy szárazság a legrebbre gazdáink életében is, mint soha nem ért rendkívülség szerepelt.

Amellett az ily rendkívüli száraz év, nemcsupán és kirekesztőleg a hortobágyvidéket látogatta meg: közös volt annak sanyarúsága majdnem az egész országgal. Mig ellenben, mióta 1852-dik évben a Dobtól Polgárig terjedő és az Árkust és Selypest is eltöltő tiszai gátak a hortobágyvidéktől minden tiszánt elszórtották, ez időtől fogva az egyetlen 1860-ik évet kivéve, majd mindig állandóan szárazság uralkodik a hortobágyon, dacára annak, hogy ugyanazon időben az ország más részei, sőt a hortobágytól alig 3 órányi távra fekvő Büszörmény, Hadház, Debreczen városok s egyéb helységek környékei, gyakran örvendeznek jótékony esőnek.

Sőt több évi nyágelmes észrevételek nyomán bizonyíthatom, hogy Debreczentől a hortobágyinak kifelé menve, a macsi pusztá, az Ondó és Hegyesnek azon részei, melyeken a vérvölgy és a pece folyások húzódnak keresztül; továbbá Újváros és a bánom-kert közvetlen környületei, harom — négy jótékony eső áldását élvezik addig, míg a kis és nagy hortobágy, Daraksa, Ohat, Zám, Mátá, Elep, Angyalháza és nádudvari pusztákon, — tehát a hortobágy közvetlen vidékein alig húzódik egyetlen — a port alig elverő permeteg keresztül.

A tiszai védgátak elkészülte, és így az 1852-ik esztendő tehát azon időszak, mely a hortobágyvidéknek régi jobb multját, sanyaru jelenétől elválasztja.

E két időszak különbségét tehát a jelen nemzedék saját tapasztalásaitól ismeri. Tudja például, hogy míg a régebbi időkben Debreczennek barontenyésztése és kereskedése híres volt, nagy kiterjedése és hasznos volta által híret meg is érdemelte, az utóbbi években az, melyen alászállott.

Körülbelül így áll a dolog a szomszéd Újváros, Szoboszló, Angyalháza, Nádudvar és P. Ladányra nézve is. Azonban e sorok írójá, részletesebben csupán Debreczenre terjeszkedhetik.

Határozottan lehet állítani, hogy Debreczen város polgári gazdálkodásának legfőbb alapja és sulypontja a hortobágyi közlegeltetés volt.

Ezen felül, hogy a nagy kiterjedésű, a tiszáraadások által majdnem minden évben rendszerint megkövérített s a tiszavidék mértföldekre terjedő s állandó nagy térsége által folytonosan táplált rendszer nyári esőzések által elevenségben tartott gazdag legelők önként kínálják az utat, melyen a debreczeni polgárok gazdagságot keressenek, mind saját földirtoklási viszonyaik, mind az ország politikai,

társadalmi és közlekedési viszonyai olyanok voltak, melyek őket együttesen a barontenyésztésre s barmokkal való kereskedésre, mint rájuk nézve leghasznosabbra, sőt mondhatnók azon időkben egyedül jutalmazóra vezértették.

Debreczen város földirtokviszonyai a mult századokban korán sem a mostanák voltak. Birtak ugyan a lakosok mindazon pusztákat, melyeket jelenben, sőt a fél Hegyes és fél Macscsal, melyek per utján mentek ki kezeik közül, — többet.

Ezen pusztáknak egyrésze állandóan közös legeltetésül szolgált; a többi része pedig ki volt osztva a gazdálkodást és barontenyésztést üzö polgárok között. Hanem ezen földek közül ama nagytérület, melyet mostanság tanyaakra osztva s helylyel-közlel csinos fölletményekkel szépitve, alkalmas gazdasági épületekkel hasznosítva bírtak a polgárok, — nem voltak ezeknek állandó birtokai.

E tanyaföldek, hét évről hét évre mind újabb kiosztás alá estek. Állandóan csak az ugynevezett háztántai földeket bírták, melyek még 1571-ben mind-egyik házhoz egy kapcsolattak, hogy egyiket a másik nélkül eladni nem volt szabad.

A mult század vége felé a birtoklási viszonyban nevezetes dolgok történtek. Jelesen a háztántai való földek beltek arányában és soha változást nem szenvedőleg ismét felosztattak és pedig oly meghatározással, hogy azokra állandó épületeket is szabad volt tenni. — A tanyaföldek ellenben adó arányában még akkor is csak azon fenntartás mellett osztattak ki a gazdálkodást és barontenyésztést üzö, székérrel szolgáló polgárok között, hogy azok minden hetedik évben megigazítottassanak, hogy azok minden hetedik évben megigazítottassanak, hogy azok minden hetedik évben megigazítottassanak s e tanyaföldeknek csak a legszükségesebb s olcsó épületeknek tétele engedtetett meg. E tanyaföldek birtoklásának állandósítása, nem előbb, mint 1819-dik évben történt. — A földirtok amaz 1819-dik évig tartott bizonytalansághoz járult azon mai napig is meglevő körülmény, hogy még a legközelebbi háztántai s tanyaföldek is messzebb fekszenek a várostól egy erős félórai járásnál, — a távolabb fekvő tanya-irtokoknak nagyobb része pedig két, három, némely részben négy órai távra esik.

Midőn már a várostól ily távol fekvő birtokok t. i. a tanyaföldek nagyobb részei a fenálló rend értelmében hét évről hét évre változás alá estek s azokra költséges épületeket tenni sem szabad, sem az újabb osztás miatti aggyálból okserző nem volt; a tanyaikon oly mezőgazdasági mely nagyban való szentermesztésre, vagy kereskedelmi növények termelésére irányult volna, ki nem fejlődhetett. A várostól intézett gazdálkodást tehát szükségéből is egy kellett alkalmazni, hogy arra lehető legkevesebb munka fordítottassék.

Az ország politikai és társadalmi viszonyai nem kevesebb befolyást gyakoroltak arra, hogy Debreczennek gazdálkodása ez irányban fejlődjék.

Tudjuk, hogy az 1848-diki politikai és társadalmi nagy változások előtt a szomszédos jobbágyhelyeken a földesurak magtárait a robot és dézma, — ugyszólván — isten kegyelméből ingyen töltötte meg. A földesurak érdekéből a jobbágy saját urbíri földét is kénytelen volt jól mevelni, nehogy az uraság dézmavesztését szenvedjen. — Így a szomszédos helyeken a szentermelés annyira előre volt mozdítva, hogy a robottal nem rendelkezhető, de drága eselőd és napszámosra szorult debreczeni polgár, a debreczeni piacra hozott vidéki gabonaneműket olcsóbban vehette meg mint amennyiből saját földén kiállithatta volna, annyival inkább, mert még azon időben vasutak nem levén, a gabonaféléknek távolabbi helyekre tengelyen szállittatása a rossz utak miatt lehetetlen volt; miért is azok ára rendszerint igen alant állott.

Mi volt tehát természetes, mint hogy a gazdálkodásnak oly óvnyén járjon, hol kevesebb kiadás, könnyebb kezelés és nagyobb jövedelem kínálkozott?

Ez pedig a fent kifejtett viszonyok között nem lehetett más, mint a vásárra saját lábain elcsátáló barmok tenyésztése és az azokkal való kereskedés.

Meglevén ugyanis a hortobágyi nagy közlegel-

tetés nyáron, — és segítségül jöven ehez a város körüli belső legeltetés és a pallagi gulyajárás, — a gazdának majdnem minden gondja oda tértül, hogy őszi és tavaszi legelőről s téli takarmányról gondoskodjék barmai számára.

Földjeit tehát nagyobb részben gyeplü hagyta, melyről a szénát csak lekaszálni s összegyűjteni kellett. Ugyannyira, hogy a mult század végén, még a háztántai földek is nagyobb részben feltöretlenül, kaszálógyeplü használtattak.

A felszántott földekben is öszéletet ugyszólván semmit, csupán tavaszféldet, t. i. tavasztarlóban tengerit, csutkában zabot és árpat s legfeljebb a perecsütőknek oly kedves tavaszubzát természet. Mert ezen tavaszveteményeknek szalmája jobb takarmány volt a szarvas baromnak, míg a zab a ló, — az árpa és tengeri a sertésenyésztést és hizalást mozdította elő; a tavaszélet tarló és tengericsutkák pedig őszi és téli legelőül szolgáltak a barmoknak. És pedig, mivel öszivetések, amelyekben kárt lehetett volna tenni; nem voltak, — közösen legeltették a polgárok, háztántai való és tanyaföldeiket egyaránt; úgyhogy egyik a másikat kölcsönös elcszésel kényelmesen és szabadon legeltette. Ha mindehez hozzá veszzük, hogy a debreczeni nagy erdősegek késő ősön, gyakran télen is, és jókor tavaszal jó legelőt szolgáltattak a barmoknak; még idegen ember is belátja, hogy csak igen erős télen s csupán míg a hó tartott, volt a debreczeni polgár oda szorult, hogy gulyabeli marháit, méneses lovait jászolból csesse, — és sertéseit szemem telettesse.

A polgárok ezek szerint a barontenyésztés és barmokkal kereskedés elcszésel, közös megegyezés és jóakaró elcszésel, az összes debreczeni területümmot egy kezelték, hogy az a barmoknak részben nyári, részben őszi, téli és tavaszi közös legeltetésül szolgáljon.

Elképzelem, hogy némely istálószi kórságban szenvedő, könyvből puskázó theoretikus gazdák, mily szánó mosolylyal bírnák ezen gazdálkodást. — Pedig Debreczenre nézve a multban, csak az volt, a viszonyok által parancsolva, egyedül lehetséges és hasznos.

Hogy hasznos és eredménydus volt, czáföhatatlan bizonyosság az, hogy az 1848-dik évi nagy változás Debreczen város polgárait jólleiben, gazdagságban találta, holott azon nagy kiterjedésű pusztákat és erdősegeket, amelyeket jelenben bírnak, időről időre százezerekre menő, azon időkben a pénzüviszonyokhoz mérve roppant összegnek kellett összevásárolniok, s a városi közigazgatás és törvénykezés költségeit fedezniök. Minderre képesek voltak, anélkül, hogy a fentebbi mód szerint a polgárok valamennyie által használt közös birtokokból valaha egy talpalatnyit is elidegenitettek volna.

(Folytatjuk.)

A nagyváradi-kolozsvár-brassói vasút érdekében.

Napjainkban, midőn hazánk politikai állapotáról, — dacára egypár lajthántuli lap idonként folmerülő közszáhireinek s ujonnantámadt beprofétták megváltói ígérgetéseinek, — isten tudja meddig a régi bizonytalanságban maradhatunk; jól esik, ha hazánk jobblete érdekében egészséges vállalatokat megpendítettni s az életbeléptetéshez közelebb jutni tapasztalhatunk. Ki ne örülné, midőn hallja, hogy a magyar hitelintézet ügyét jelesbjeinknek megoldani mármár sikerült; — hogy a magyar gözhajózás eszméje mindinkább erősebb karok által támogattatik; — s hogy a nagyváradi-kolozsvár-brassói vasutvonal ügyei napról napra előhaladnak.

E vonal iránt elmondandó nézetekre vagynak hátrak fölhívni a nagy közöséget s az illető bizottmány pártatlan figyelmét.

Már a magyargazdasági egylet küldöttségének fogadása alkalmával oda nyilatkozott Ö Felsége, mi-

szerint e vonal az ő teljes részvétét bírja; legközelebb pedig ezen vasuti biztornány küldöttségének ismételve kijelentette, hogy „mindentudja, mily élénk reményeket köt az ország e vállalathoz, annak létesülését ő is ohajtja, mert nem ismeri félre azon befolyást, mit ezen Magyar és Erdélyországot egymással, vagy birodalma többi részével szorosabban összekötő vasut, ezen két ország gazdag jövedelmi forrásainak megnyitására gyakorolni képes: s épen ezért ezen vállalat létesülése kiváló figyelmé tárgyát képezendi; a kérelmet azonnal tárgyalás alá véteti s örövendően fog, ha ide vonatkozó elhatározása az ország ohajtásával fog találkozhatni.“ Midőn ily nyilatkozat mellett, a vállalat élén oly hazafiakat szemlélünk, kik annak kivételére a haza és ügy iránti szeretetből minden lehetőt megtenni fognak; nem kételkedhetünk, hogy e vonal életbe léptetése minelőbb sikerülni fog.

Tökéletesen osztjuk a „Hortobágy“ 3-dik számában — a — által Debreczen s vidéke helyi érdekében elmondott nézeteket s meg vagyunk győződve, hogy ha már a tiszaí vasutvonal megállapításánál e nagy magyar városra ön hibáján kívül majd semmi tekintet nem volt, midőn a váradi-kolozsvár-brassói vonalról is szó, ha nem Debreczennek s legközelebbi szomszédos vidékének helyi érdekei, de az országos kereskedelmi érdekek méltó figyelembe fognak vétetni.

S épen azért, mert e vonal létesülése iránt teljes reményünk van, épen azért, mert e vonalnak két testvér országát egymással s a birodalom többi részével, a kereskedelem és ipar, ugy az ezekhez nélkülözhetlen személyes közlekedés szempontjából szorosabban s lehető legegyszerűbben kelletvén összeköti, az illető biztornány figyelmét kinyerni hiszünk: ez ohajtott csej elérhetése iránti nézeteket a lehető egyszerűen adjuk elő.

Mindenki előtt tudva van, hogy a Pestről jövő vonal jelenleg Püspökladányig futva, onnan két ágra oszlik; egyike Debreczennek s onnan Miskolcra és Kassáig, másika Berettyó-Ujfalunak s onnan Nagyváradig vonul, honnan majd az új vonal Kolozsvár s Brassó felé vezet. Mintán kétséget sen szenved, hogy rövid évek alatt a vasut Kassától a határig s onnan Galicziába is kiépítették; nagyon természetes, hogy a Galicziától Brassóig futó vonal az általa érintett s megközelített vidékek jövedelmi forrásainak megnyitására s szükségleteinek könnyű beszerzésére nem kis tényező leendő.

Nem is említve, hogy a 12 négyszögmértőföldnyi határral bíró Debreczen s közel vidéke, gazdasági s másnemű fizet által eléllított terményi s iparüzleteinek N. Várad s Erdélybe szállításánál, Püspökladány felé kerülve nem kevésbé nyommasztatik; nem említve, hogy e nagy kerülő utvonal — mindamellett, hogy Debreczen és Várad között élénk forgalom van, de az árucikkek időnyeres s olesóbság miatt közönséges tengelyen szállítatik, — köztudomásra kellő jövedelmet nem adott; egyedül az országos érdekeket ohajtnak figyelembe vétetni.

Ha a váradi-kolozsvár-brassói, ugy a debreczen-kassa-galicziai vonal készen leendő s ez egész vonalmellettek egymással kereskedési s üzleti összeköttetésbe jönek; nem sok magyarázatra van szükség, hogy az a személyes közlekedés, mint az árucikkek szállításánál a lehető legrovidebb s így legkevesebb idővel készülni jár ut a legegyszerűbb, legolcsóbb s legkényelmesebb; minthogy pedig jelenleg e vonal Püspökladány felé Nváradig két annyival is hosszabb, mint Debreczentől egyenesen Nváradig; az olesóbság, kéneylem s ami leg több, az időnyeres e nem éretik.

(Folytatjuk.)

Szegény gazdagok és dus szegények.

Nincs száznál több tagja a társadalomnak az oly gazdagnál, ki a vagyonzerzést nem az élet céljához vezető utnak, hanem az élet céljának tekintti. Fáradsággal küzd, véres verejtekkel eszi kenyéret. sőt olykor azt is megvonva magától, az éhség kinaival gyöttrődik, csakhogy vagyona fölött utalatos gyönyörben kejelegve elmondhassa: ez mind az enyém! — Nem érti a szentírás példázatát az ő szövetségi testvérekről, kik közül az érdemeite ki az atya megelégedését, aki a rá bízott pénzt sem el nem ásta, sem el nem tékozolta, hanem becsületes üzletben gyarapította, hogy azzal magának és embertársainak hasznára legyen. — Nem érti, hogy mind az a vagyon, melyre pénz után sovárgó kezét teszi, az emberiség oltáráról elorzott kincs. Nem bírja felfogni a társadalom célját, mely azért alakult, hogy mindazt, mi egyesek tehetségét meghaladja, közös erővel létesítvén, az emberi tökéletesség minél magasabb fokára eljuttasson. Minő szegény az ily gazdag! Ellenben mily gazdag az oly szegény, ki munkával és fáradsággal összeszerzett vagyonkáját ugy osztja

fel, hogy egy részén az élet nélkülözhetlen szükségéit, másikon a híven teljesített kötelesség és jöttek boldog érzetét szerzi meg magának; aki gondoskodik ugyan magáról és az övéiről, de nem feledkezik meg embertársairól és a közszükségekről sem!

A föld minden zugában léteznek szegény gazdagok s képzeltetetlen, hogy városunk sok ezer lakosa közt is meg ne forduljon egy-kettő.

Az ily szegény gazdag miudjárt feljajdul, mihelyt olyat hall és lát, ami nem egyenesen és közvetlenül az ő gazdaglását mozdítja elő. Nem gondol ő a mult dicsőségével, a jelen kötelmeivel s az utókor üdvével s reszkette öleli az aranyborjút, ha oly ezlra kértik megnyitni erszényét, mely közvetlen anyagi nyereményt nem ígér.

Igy zudulnak fel az utóbbi időkben néhányan a színházépítés eszméje ellen, mondván, hogy jobb lett volna az ide fordított pénzt templomépítésre fordítani. Sajátságos, hogy az ilyen emberek, mihelyt segélyök a közjóra igénybe vétetik, mindjárt a közvagyonra utalnak, melyet ok kimeríthetelmek tartanak, noha nemcsak gyarapítására közre nem munkálnak, hanem sérthetlenségét is a népesség minden osztálya közt ok tisztelik legkevesebbé.

Meggondolták-e ez emberek, hogy városi és egyházi közönség két egészen különböző testület? s bár a hely. hitv. egyházakozság, mint a városi lakoságnak tulyomó többsége, a pénztár állásához mért aránylagos segélyt méltán várhat; azt, hogy templomépítési költségeit egészen a több vallásfelekezetet képviselő városi pénztára fedezze, jogosan nem követelheti.

Tudják-e ez emberek, mi az a színház? Nem olvasták-e a multak könyvéből, hogy midőn nemzetünk háromszázados álon után új életre ébredt, városunk volt az a hely, hol az első magyar nyelvtannal egy időben az első magyar színészet is megszületett? — Nem tanulták-e meg saját tapasztalásból, hogy nemzeti színészet egyik folyamása a nemzeti nyelv és irodalomnak s a legelzserűbb eszköz arra, hogy nemzetünk visszatekintve multjára, tisztelni tanulja az osök szokásait, követni jó példájokat, kerülni tévedéseiket?

Menyire helyes volt a nemzet eljárása, midőn törvényhozásiág átvette a magyar szünyű ápolásának gondját, megmutatta a mult évtized által nyújtott tapasztalás, midőn nemzeti nyelvünk a közügyek teréről leszorítottva, hosszú ideig a színház volt nemzeti-ségünk menhelye.

Káromlást szól azon debreczeni polgár, aki az állandó színház létesítésére szánt kiadást epés kifakadással emlegeti.

Dicséretre birón mondja Debreczen derék törzsnépe, e kifakadás nem a te ajkaidról jó. Te tehetségedhez képest járulsz a közügyekhez, és a nemcs ezekben gyönyörűségeket találsz.

Igyekszik polgártársait is meggyőzni arról, hogy szegény volt Debreczenre a magyar színészet bölcsőjére nézve, hogy magát az állandó színház építésében más városok által megelőztette s dicsőség, hogy most olyat épített, mely nemcsak hazánkban, de külföldön is ritkítja párját. Igyekszik ott meggyőzni, hogy e egyszerű állandó színház fenntartása leginkább az ő kötelességük.

Valamint rajtok fekszik — amennyiben reformátusok — azon kötelesség fő része is, hogy az istennek tiszteletére szánt kis templom Debreczenhez méltóan felépíttessék s ha voltak a város közepén tizedek, melyekből sokkal kevesebb begyadomány gyűlt a kis templom javára, mint némely külvárosiakból: e hiányt kipótolni az ő mulasztatlan feladatuk.

Magad pedig felvitagodott és kegyeletes törzsnépe Debreczennek, haladj eldigi utadon: légy szóval és tettel pártolója minden szepnek és jónak; fáradozzál kötelességed és adakozzál tehetséged szerint, mert csak közösen mindkétvé érhetjük azt el, hogy Debreczen nagy, dicső és ország-szerte emlegetetté legyen.

Hortobágyi bojtár.

Széchenyi és az angyalok.

Midőn megdicsőült nagy hazánkia, a tiszaszbályozás tekintetéből a szép tiszavideket bentazta, többi közt egy derék kunvárost is meglátogatott.

Ki ne látta volna nagy város szíveséggel a legnagyobb magyart? ki ne igyekezett volna mindent elkövetni, hogy egyik-másik városba érkezése valódi ánnepély legyen? E derék város is előállította a lehetőt, hogy kedves vendégét minél jobban megtisztelhesse; az utczák ünnepies színe öltöztek, minden ház kicsinosított, kivilágítás rendeztetett. A város azon részén, hol a gróf bemendülő vala, csinos diadalív állítottatott fel, megrakva tarka színi poharakkal, melyek valótó fényt valának árasztandók; a diadalív egyik oldalán ott volt az ország címere a hármashalom, ennek ormóján az apostoli kereszt s a nagy folyóval, másik oldalán a tisztelő város címere ra-

gyogott; a diadalív tetejét pedig, mint főhelyet, Széchenyi átvilágított arcképeinek kellett elfoglalnia s ezt kétfélel szárnyas angyaloknak tartani.

A toronyból adott jelre, tömzsi mozsarak durrogása tudtal adta, hogy a nagy vendég átlépte a város határát. Bezeg lett sürgés-forgás, lámpagyújtogatás, rendezkedés, mozgás és zaj a városi lakosság s a szomszédokból besereglett nép között. Legnagyobb volt azonban a szép szóval és könyökkel való igyekezet, melyvel magának és övéinek mindenki alkalmas helyet igyekezett szerezni, hogy a kedves vendéget minél kényelmesebben és jobban láthassák.

Félóra mulva minden tündérics fényben ragyogott, a görög tüzek meggyújtattak, a magyar tűz pedig hársány éljenzésben tört ki a megérkezett kocsik láttára.

Az első kocsiiban a gróf ült, balján a kunkapitányval. Megérkezte észrevehető lett volna, csupán az ő fogadott üdvözlésként, melybe az os Rákóczi-induló izgatott hangjai elvultak.

A diadalívhez eljutván, a gróf egy gyors pillantással az egész művet átfutá s észlelősködött jó humorával, e szavakban tudatá a mellette ülővel:

„Kedves barátom! nem tartom ugyan magamat valami szép dalilának, de azt hiszem, hogy e transzparent képnél mégis derekabb legény vagyok. — Ilanem az angyalok, — azok igazán jók, becsületére válhok a művészeknek.“

Vidám lakoma, felköszöntések, zene, tánc stb. s azzal vége volt az ünnepélynek. —

A derék kun város számadási jegyzőkönyvében azon időről a többi közt következő tétel fordul elő:

„A két angyalnak 20 itze 6 bor.“

Hogy e különös tétel valamely későbbi vizsgálót

kétségbe ne ejtsen, meg kell azt magyarázunk.

Isten tudja, honnan, honnan nem került a derék város egy festész, ki a diadalívhez s a középlétekhöz szükségelt átlátszó képeket, ezimereket, cifrákat elkészítse; elég az hozzá, hogy a „művészt“ elkészített mindent, de mikorra a két angyalra került volna a sor, szegény feje — hisz ő is ember volt, — kikopott az időből s a lehetetlenséget belátva, az ánnepély napján közölte az előjárókkal. — Tanács tartatott s a két angyal elmaradhatatlannak határozottatott. — Hosszas utánjárás után végre két fiatal, bajszatlan ácslegény ajánkozott azok közül, kik a diadalívet felállították, angyalokul, — 20 itze 6 borért. Az alku megtörtént, az újmódú angyalok szárnyat öltöztek izmos vállakra s az arcképet, a menet elvonnalt, közmelegelődesre mozdulatlanul tartották.

Ez magyarázata a ... i jegyzőkönyv azon tételének, hogy: „A két angyalnak 20 itze 6 bor.“

Könyvismeretés.

A magyar alkotmány története. I kötet, írta Ladányi Gedeon: kiadta Telegi K. Lajos. Ára 1 frt.

Reméljük, hogy a magyar irodalomban, kivált a jelenlegi viszonyok közt, sokszoros figyelmet érdemlő s különösen az iskolai használatra szánt közigények sorában lézagot pótló ezen művet szakferiák részletes bírálata fogják méltatni. Mi ily széles ismeret igénylő feladat megoldására magunkat bivatva nem érezhetvén s e lap szék terjedelmét ismérvén, elégnék tartjuk e helyen és ez alkalommal e mű ismertetésére csak annyit mondani, hogy az nemcsak iskolai növendékeknek, hanem a magyar állam közjogi viszonyait alaposan ismerni vágyó honpolgároknak is érdekes és épületes olvasmányul szolgálhat; annál fogva nagyon ohajtnak, hogy a legrégibb történelmi kutfok alapos tanulmányozása után, nagy gondal és szakavatottan összeállított művet, különösen az iskola falai között a mult 12 év folytán kikerült s az azon időszakban érvényre emelt tanrendszer következtében, e téren a szükségesnél kevesebb ismerettel bíró nendezék komoly olvasmánytárggyá tegye.

Csupán a mű nagyon is iskolai irmodora ellen tethetünk némi megjegyzést, azonban tekintve azon körülményt, miszerint az, iskolai használatra íratott, ezen kifogás fölemeléstől mellőzhetőnek találjuk. A korszakok felosztását illetőleg is volnának némileg eltérő nézeteink, azonban e nézetekről sem kívánunk kelletlenül nagyobb súlyt helyezni, mintán figyelmenes tanulmányozó, a korszakok alkotó eseményeit szerző rendszere mellett is felismerheti. Végre kívánatos lett volna, hogy a kereskedelmi és pénzügyi törvényhozási mozzanatait egyik-másik korszakban, részletesebb fejezetes tárggyává tegye.

Egyébiránt a mű belhőcse tagadhatlan, amennyiben ezer éves alkotmányunk sokszoros változatait meg nem hamisított történelmi adatokkal kísérve, iskolai növendéknek is oly vezérfontalat nyújt, mely után haladva, magának a magyar állam közjogi viszonyairól világos képet alkothat.

Közélet.

— A pesti lapok debreczeni vízvezetéről szólnak, mely a létesítéshez közel állna. Mi helybeliek a legfőbbben bámulva kérjük: homán, hogyan, ki által és miből adatik meg nekünk a legnagyobb áldások egyike, tiszta egészséges és könnyen megszerelhető bő víz?

Mi magunk is ohajtottuk és ohajtjuk e jötelemért, több ízben fel is szólaltunk érte; de az újabb felmerült eszmék és tárgyalások nem emlegettek, mert azok még csak eszmék és tárgyalások. Azonban miután a pesti lapok szólottak: a helybeli közönynek fel kell emelni a vékát, mely alá az ügy világsága eddig rejtve volt.

Richard apát köztünk járván, 3 pontot jelölt ki a homokkerten, melyek között 5 — 6 lábnyi mélységben gazdag források csergednek. Az apát szerint itt egymással összeköttetésben 3 kut lenne ásandó s ezek víze egy, a vízutazai két kut táján ásandó nagy víztartályba vezetendők, homán aztán csövek segítségével az egész várost el lehetne látni jó vízzel, még pedig olcsóbban, mint az irtói kutakból.

A városnak ivóvizben szegényebb nyugoti része alattbani esik mint a homokkert széle. P. o. a széchenyi utca vége 9 láb és 4 hüvelyknyelvi fekszik lentebb. Ide tehát csövek, minden segítség nélkül elfolynek a homokkerti víz. — A főiskolátér azonban 8, a péterfai kapu 9 L és 9 h., a városháztér 10 és fél lábbal, a czeplédy kisajtó pedig 14 és fél lábbal fekszik magasabban a váradu. végénél. — Azonban ha göszivattával a homokkerti tartályokból 40 láb magasságvira emeltek a víz, e magasságból, a föld alatt 4 láb mélységre fektetett csövezet a város legmagasabb részeire is úgy el lehet azt vezetni, hogy akár szökőkutat is képezzen.

A blansói vasgyár azon ajánlatot tette a városnak, hogy a szükséges csöveket és gépeket kiállítja, úgy, hogy két évig kamatot nem kíván, két év eltelté után pedig 8 év alatt 6% kamattal fizetnének a tőke vissza. Bürgermeister pesti kúntester a homokkerti víztelepek mellett egy új s szerinte gazdagabb víztelepet mutatott ki azon helyen, hol a vasút a homokkerttel össze jön. B. ur azt javallja, hogy a Richard források vizét is e helyen kell tartályba gyűjteni s ide állítani a göszivattát. Az összegyűjtött vizemennyiséget naponként 10—12000 akóra teszi s a vízadó és tartó 6 kut költséget 24,000 forra számlítja.

Egy bécsi művész, kit vizkutatás tekintetében második Richard pappak mondanak, felannyi költséggel ajánlkozik ama hat kut vizet össze gyűjteni s naponként 30—40,000 akó vizet igér.

Az eddigi adatok nyomán, következő előleges költségvetés látszik készíthetőnek, hatvan, városi kutat véve fel alapul: Vascsövek 48,000 frt. — vasozlopok kútfőknek 5760 frt. — gözgépek, katlanok 24,000 frt. — a csövek lerakása 10,000 frt. — a nagy víztartály s a külső 6 kut a bécsi ajánlat szerint 12,000 frt. — összesen 99,760 frt. — Ez azonban csak hozzávetőleges számítás, mely a körülményekhez képest tetemesen változhatik.

Látható egyébiránt, hogy a vízvezetést, melynek szükségét mindnyájan nagyon érezzük, természetileg nem s pénznyelven sem épen lehetlen, de az is látható, hogy amik ügye nem áll azon ponton, melyen állani elhamarkodott tudósítások nyomán látszott. — A pesti lapokban emlegetett gőzmalom pedig nem egyéb agy-rémnél.

— Kaszinóegyletünk ma d. e. 10 órákor tartja évi rendes tisztújító közgyűlést.

— Némi keserűség fog el, midőn a pécsi kaszinó mult évről szóló jelentéséből olvassuk, hogy 454 tagja van, míg a miénk ivé eddig mintegy 300-an irták alá.

A kaszinóknak rendeltetése, hogy minden egyesülésnek magvát, kiindulási pontját képezze, hogy a nemzeti könyv- és lapirodalmat tettel pártolják, hogy indítványozói, kezdeményezői, előmozdítói legyenek minden szép és jónak, minden helyes eszmét felkaroljanak és fejlesszenek, a jötekményüket kezeljék, a hiányokat javítgassák, az erőket összetartsák. — s ily egyletnek kell a mi városunkban részvétlenség miatt megkötött kezekkel vesztgelni.

Szomorú dolog ez Debreczen lakói! s valóban szükséges, hogy mielőbb nagy számban sereglőjünk azon intézetünk körül, melytől az eddigi mérvi pártolás mellett semmit, tömeges részvét mellett pedig mindent várhattok.

— Az Emlékkertársulat még a mult nyár végén elhatározván, hogy a kertkerítést, a pénzzeréhez képest ha csak egy, vagy két oldalon is elkészíteti, egy müncheni gyáros megbízta, hogy a már közlött rajzok alapján mintákat készítsen. — Ennek folytán a gyáros közelebb hat mintát küldött le hengerzett vasból, kettőt ferreztetési nagyságban. — Felhívjuk a szakértőket, hogy e mintákat az „István“ g. m. társulat czepléduzei irodájában tekintsék meg s amennyiben

magok vagy mások nevében az anyag kiállítása vagy a mű elkészítésére nézve ajánlatot tehetnek, azzal az emlékkertársulat elnöke: Csanak J. urhoz forduljanak. Kívánatos volna, hogy úgy anyag, mint munka tekintetében külföldre ne szoruljunk s úgy tudjuk, hogy helybeli s hazai ajánlatok örömmel fogadtatnának.

— Elismeréssel közöljük a városi Tanács azon közelebbi határozatát, hogy két iskolát, egyet a péterfai s egyet a czepléduzeán, jövő tavasszal felépített.

— A „Sürgöny“, melynek sapájára alól minket vidéki lapokat a minap jól megtépsztak, közelebbi számai egyikében furesa leztek ad nekünk a discretioból. — Leirja ugyanis, hogy a kis templom újra építéséhez beküldött tervek közül egyik nagyon szép, — „szerves tagozatokkal, — „nyolcz szögbe futó szentélyvel, — „a falakat befejező párkány közepén szigorúan szerves alakú toronnyal, — benne „a vonalak átmeszete nyugodt formákkal tagozódik a szélesen kifeszített menyezett alatt, — s „a szöszek a szentély közepén emelkedik. — Az újdonság e czikket az által „költői szerves egészszé,“ hogy azt szentélyes és hölgykarzatos létere a ref. vallás szellemének megfelelőnek és „a nemzeti jelentőséget illetőleg is jellemzőnek“ állítja.

Szakértőktől tudjuk, hogy a kérdéses mű többet ér, mint tréfas nyelven irt ismertette; amúlnkább sajnáljuk, hogy az indiscret újdonság végül Feszly urat, mint szerzőt megnevezi és e fölfedezés által a pályázat menetét akadályozza. — Mit használnak a jelítség levelkék, ha azokba előleges bepillantani szabad? és mit jelent a titkos pályázat, ha egyes pályázók neveit újdonságok, vagy magok a pályázók kikürtölköthetik? — Emnyire valóban Amerikában is alig haladtak. — Nem tudjuk: mit fogunk e tárgyban végezni azok, akik a pályázatot hirdették? nézetünk szerint most már az a „consili“, hogy vagy a kérdéses terv, ha a jelítség levelkék felbontásakor csakugyan Feszly urának bizonyulna, a pályázatától utólagosan is elmozdítassák, vagy a többi jelítség level is előlegesen felbontassák; azaz vagy csupa névtelenek, vagy csupa megnevezettek pályázassanak együtt.

— Patay István ur, Debreczennek 1861-ben egyik országgyűlési képviselője a napokban életveszélyben forgott. Ugyanis a Széchenyi utcán kocsziván, lovai neki szilajodtak s a kocsi felborították, mely alkalommal P. ur oly erővel vágódott ki kocsiájából egy czölöphöz, hogy jobb szemőle fölött a homlokcsont meghasadt. A súlyos sérülés egyébiránt nem volt halálos és a sérült jobban érzi magát. — A társaságában volt ifj. Péchy Tamás ur szintén kapott a lábán, de már kevésbé súlyos sérülést.

— Hir szerint tervben van a nagyerdő kádforrához gözfordít alkalmazni. — Bármennyire ohajtjuk is ily nemű jötekmény intzet létrejöttét: sajnálunk kell, ha e kisszerű, — jól értesült körökben halljuk kisszerűnek nevezetnli, — a különben már sokáig úgy sem halasztható nagyobb mérvűnek létesítését akadályozni találja; amnyivalinkább, mert csupán oly gözfürdőintezet felelné meg az általános ohajtásnak, mely benn a városban építettéven, mindenki által, télen is könnyelmesen látogathatnák, sőt talán a várost egy új önálló, diszes épülettel gazdagítja.

— Mint híreles forrásból értesülünk: városunk jelenlegi hatóságának gőzvilágítás végettí folyamodására a múlt helytartótanács várva vár engedélyt már leérkezett. Most tehát nincs egyéb hátra, mint a világság.

Arról is értesülünk, hogy a hatóság kísérletet akar tenni: vajjon nem volna-e czélszerű a város utait fa helyett kövel burkolni?

— A ref. egyháztanács f. hó 21-kén tartott ülésében folytatott az árvatartó pénzúr ügye fölötti tanácskozás. — Érdekes és elég hegyadnan folytatott vitafokozások után, az elnökség azon kérdést tüzte ki: tárgyalassék-e az ügy érdemileg, vagy — mint az egyháztanácsra nem tartozó — mellőztessék? — A szavazás nyiltan történt s 29 szavazattal 27 ellenében elhatározott, hogy az árvaláz ügye tárgyalás alá vétessék; az idő azonban eljárván, az érdemleges tárgyalás más úlsre hasznaltatott. E másik ülésben minden előtt azon kérdés fog eldöntetni: hogy miután az árvatartó képezo 250000 frtnyi tőke két fél osztott s a felerészét a r. kath. clerus tetleg átvette: mi történjék a protestans felekezet részére maradt másik felerészszel?

A 21-ki ülés másik tárgyát az id. Nagy József 10,000 frtos alapítványának ez évi kamatát élvezendő ifjak kinevezetése képezte. Az alapító ugy kívánta, hogy a kinevezéshez a superintendens, fogadnok, lelkesek s a gazd, bív. elnökén kívül még két presbyter választassék, mely kívánathoz képest titkos szavazattal Szabó Bálint és Kis Lajos urak elválasztattak.

— Bigno, nemzeti dalnövészünk egyik legjelesebb tagja, márczius elején néhány vendégszerepet

adand Reszler szinpadán. — Telát hang lesz; ohajtjuk hogy aztán kőng ne legyen rá a rim.

— A f. hó 20-ki álarozos bál, egy halljuk népe-sebb és vidámabb volt, mint körülményeink közt várn lehetett s a jó siker által buzdítatva, Reszler ur febr. 3-kán egy második szándékot rendezni.

— Egy helybeli szegény asszony e lőten szomorú áldozata lett vgyázatlanságának. Ugyanis magának orvosságot s kutyájának mérget vásárolván, tévedésből maga vette be a mérget s kínos halált halt.

* A kertészeti egyletnek jan. 20-án tartott választmányi ülésében elhatározott, hogy az izlelési jegyzőkönyvből, ezentul csak olyan gyümölcsökről közöltenek észrevételek, melyek az izlelésre tökéletesen alkalmasok, például sem éretlenek, sem túlérettek nem voltak; egyszerűsége azon gyümölcs és dínyefajok összeírása és megismertetése is elrendeltetett, melyeket a választmány közterjesztésre méltónak ítél, még pedig azon forrásnak megnevezése mellett, honnan egyik vagy másik fajt biztosan s legjobb minőségben meglehet kapni. A csarnoknak jövő pünköstig leendő fenntartása kimondott. Továbbá, hogy az egyleti kertnek talán századokra terjedő megalapításában annál biztosabban járasson el a választmány, a tervkészítésre helyben ajánlottak szakértőkön kívül H. Lukácsy Sándor, Glocker Károly enyngi fokertész is felkéri, — megküldvén nekik a kert tervképet, — hogy ókis készítsenek egy-egy tervet, illendő tiszteletdíjért, hogy több terv közül lehessen a mind czélszerűsége, mind szépsége nézve legjobbat kiválasztania. Végre tisztújító közgyűlés napján febr. 1-ő napja tüzettek ki.

— A deb. kertészeti egylet gyümölcskiállítás csarnokában, koronként tartott gyümölcsizelés és észlelések eredménye:

November 15.

Ismeretlen nevéű körte Karap Sándortól, közép nagy, nem eléggé érett, keményhusu, bő nedvű, igen jó ízű, szaporításra nagyon érdemes.

Lauer husvéti vajkörtéje Karap Sándortól, nagy gyümölcs, nem eléggé érett, amúlfogva még keményhusu, elég leveles, jó ízű, szaporításra érdemes.

Catillae körte Kiss Istvártól Boldogfalváról, nagy gyümölcs, nem igen érett, és így nem eléggé észlelhető, keményhusu, kevés leveles, fanyar ízű, legfeljebb csak befőtani való, szaporításra nyersen élvezés végett nem érdemes.

Chinairanét Waltertől, közép nagy gyümölcs, nem volt eléggé érett, keményhusu, kellemes savanyu, közepeszerű leveles.

Casselli kis raneét Waltertől, igen kicsiny, túlérett, nagyon kásás, leveles, izetlen.

Szinház.

Jan. 14. A velencei kalmár. Ista Shakespeare. Ford. Vajda P.

Jan. 15. A trondador. A kolosvári szinház első 6-nekesnéje Marcelliné asszony, Leonora szerepében, mint vendég. A velencei művésznő hangján el kell ugyan ismerünk a kellemes és képzettséget, de hiányzik belőle az erő, melyet a mai közönség — s nem mindig méltatlanul — egyik főkélléknek tekint.

Jan. 16. „A buszacsény“. Vahottl. énekes népszimnűve 5 szakaszban.

Jan. 17. Zöldy Miklós és Róza javára: „Az ördög és a párisi vak nő“. Dr. 4 felv. Franciaából Follinus. — Mondanunk sem kell, hogy az est hőse Zöldy volt gr. Saint-Germain szerepében, ki mellett Follényiné méltóan személysít Apian marquisnét. Zöldy Róza bármily szorgalommal igyekezett is Blanche szerepének megfelelni: nem feleltette azon általános nézetet, hogy a komoltság nem áll meg lenyéhöz oly jól, mint gyermek, már szerepek világsága. Follényi ügyes papillon volt. Kér, hogy épen e jeles színezésünk látnak legkegyetlenebbül szép, magy nyelvközzel s „szarv“ helyett „szarvagy“ fideket mond, amí aztán mások is követnek, mondván „szeszely“ helyett „kedély“ s több efélet.

— A tele szinház vidaman emlékeztetiet a mult év aranjúny bevételeire.

Jan. 18. „55,555 frt és 55 kr. naponként“. Francia vigjáték 5 szakaszban. Ford. Mártonffy Fr. — Follényi (Grival) folytomas jó kedélyben tartá a szép számú közönséget.

— Már Julesa (Jeannette) kedves alak volt, csak hogy fejével olykor ütnyit verni látszott a szótagnaknak, és szemőleidekkel felfel vonásával igyekezett csinos arcának ártani.

Jan. 19. „Borgia Lucretia“. Donizetti dm. Marcelliné asszony a ezimszerepben ma jobban kiélegett, mint 15-kén s a szép dalnű nehezebb részein is elég könnyedséggel vitte keresztül. — Mezeyt (Alfonzo) azért nem említjük különösen, mert ő rendszertlen kiélegett.

Jan. 21. „A Gid“. Dr. 5 felv. Ista Cornelle. Ford. Hegedűs L. — Kintón volt Follényiné (Clumene) különösen azon jelenetben, midőn D. Rodrigo véletlen meglepetéskor a szerelem és gyűlölség közt költöben, két tusát ábrázolta. — Sánta egyike a színeszet gyönyөгűnek saját szerepeköreben, de sokat árt magának oly szerepek ádásával, minő Don Fernando, Castilla kiralya. O pompás eskűs, dísző bakansos, és ragyogó magyar parasztember; de lúszerepekben az arczónság és hangmélősság hiánya tépdesi babérait.

A szerkesztő izenete.

Karakán Mártonnak és mindeneknek. — Kéziratokat csupán azon esetben adok vissza, ha a visszaadást előre határozottan ígertem, és ha a kézirat okmány, vagy különös írték. Azt nem vállaltam magamra, hogy a használatlan kéziratoknak gondját viseljem. Azok, általános szókész szerint megemissitettek.

59^{ik} ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debrecezen kültségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben, költségteljes nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	14 ft.	40 kr.
B. ugyanaz apró	14 "	40 "
C. dara középszerű	12 "	40 "
0. királyliszt	13 "	40 "
1. lángliszt	12 "	20 "
2. montliszt	11 "	— "
3. szemlyliszt	9 "	80 "
4. fehérlenyerliszt 1-ső rendű	8 "	— "
5. ugyanaz 2-dik	7 "	— "
6. barnakenyerliszt	5 "	40 "
Kétszerliszt	6 "	30 "

Rozs liszt 1-ső rendű	7 "	20 "
Rozs liszt 2-dik rendű	4 ft.	80 kr.
00. árpakása	11 "	— "
0. árpakása	13 "	— "
1. árpakása	11 "	— "
2. árpakása	9 "	— "
3. árpakása	6 "	50 "
4. árpakása	6 "	— "
Árpaliszt	2 "	40 "
Dereze	2 "	40 "
Lábliszt	2 "	40 "
Körpa	2 "	— "
Buzsaj	2 "	80 "

Minden zsákért 1 ft. 5 kr. lefizendő. E tételt azonban a vevő visszakapja, ha a zsákok, az elvétel számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, hérmertesen visszaküldi.

Debrecezen 1862. Nov. 6.

A „Hortobágy“-ra a honfokozaton olvasható feltevések mellett folyvást előfizethető. — Hirdetéseket pontosan és jutányos ártéért közöltetnek. — Minden küldemény vagy értesítés a szerkesztő-kiadóhivatalba (Czeglédu, Bánkiház) intézendő. — Ugyanott kapható az állandó színháznak közmetszetű diszes képe, 1 ofrt-jával.

Piaci közép árak.

	Buza.		Kétszeres.		Rozs.		Arpa.		Zab.		Tengeri.		Marhabús.	Időjárás.	Irányzat.
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.			
Debrecezen 1865. Jan. 20.	5	40	2	80	2	10	1	60	1	40	2	40	16		
Pest. 1865. Jan. 22.	4	10	—	—	2	62	2	40	1	51	2	45	—		
Nagyvárad 1865. Jan. 20.	5	65	2	65	2	50	1	90	1	60	2	50	17		
Derecske 1865. Jan. 16.	5	50	2	50	2	40	2	—	1	60	2	50	—		
Belényes 1865. Jan. 15.	5	50	3	—	2	80	—	—	1	50	2	40	—		
Miskolcz 1865. Jan. 21.	5	25	2	50	2	20	1	55	1	20	1	75	—		
Nyiregyháza 1865. Jan. 17.	5	—	2	25	2	5	1	35	1	25	1	90	—		
S. A. Újhely 1865. Jan. 17.	5	20	2	55	2	15	1	55	1	5	1	70	—		
Eger 1865. Jan. 16.	5	20	2	75	2	20	1	35	1	10	1	80	—		
Szeged 1865. Jan. 20.	5	50	—	—	2	55	1	90	1	85	2	5	—		

Bécsi börze 1865. Jan. 21 — Egy es. arany 5 fr. 60 kr. — 5 fr. 62 kr. — Ezüst 115 fr. 00 kr. — 115 fr. 50 kr.

MENETREN D

a tiszavidéki vaspályán. — Érvényes az 186¹/₂ teli havakra.

I. Kassa és Nagyvásártól		II. Kassa és Nagyvásártól Pest és Borsod		III. Kassa és Nagyvásártól Pest és Borsod	
Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc este	Kassa . . . . . ind.	5 óra — perc reg.	Bécs . . . . . ind.	5 óra — perc reg.
Pest	6 " 25 " reg.	Forró-Enes	6 " 25 " " "	Miskolcz	7 " 52 " " "
Czeglédu	9 " 27 " " "	Miskolcz	7 " 52 " " "	Tolaj	9 " 35 " " "
Szolnok	10 " 27 " " "	Debrecezen	12 " 12 " delu.	Debrecezen	12 " 12 " delu.
Pásp-Ladány	4 " 26 " " "	Pásp-Ladány	1 " 45 " " "	Szolnok	4 " 44 " " "
Debrecezen	3 " — " " "	Szolnok	4 " 44 " " "	Czeglédu	5 " 41 " " "
Tolaj	5 " 25 " " "	Czeglédu	5 " 41 " " "	Pest	8 " 37 " este
Miskolcz	7 " 24 " este	Pest	8 " 37 " este	Bécs	6 " — " reg.
Forró-Enes	8 " 44 " " "	Nagyvárad . . . . . ind.	10 " 6 " dele.	Nagyvárad . . . . . ind.	10 " 6 " dele.
Kassa	10 " 27 " " "	B. Újfal.	11 " 31 " " "	Pásp-Ladány	12 " 18 " delu.
Pásp-Ladány ind.	1 " 58 " delu.	Pásp-Ladány	12 " 18 " delu.	Czeglédu	5 " 41 " " "
B. Újfal.	3 " 13 " " "	Arad . . . . . ind.	9 óra 33 perc dele.	Arad . . . . . ind.	9 óra 33 perc dele.
Nagyvárad	4 " 38 " " "	Csaba	11 " 59 " " "	Csaba	11 " 59 " " "
Bécs	8 óra — perc este	Mező-Tur	2 " 20 " delu.	Mező-Tur	2 " 20 " delu.
Pest	6 " 25 " reg.	Szolnok	4 " 18 " " "	Szolnok	4 " 18 " " "
Czeglédu	9 " 27 " " "	Czeglédu	5 " 31 " " "	Czeglédu	5 " 31 " " "
Szolnok	10 " 27 " " "	Pest	8 " 37 " este	Pest	8 " 37 " este
Mező-Tur	12 " 34 " delu.	Bécs	6 " — " reg.	Bécs	6 " — " reg.
Csaba	3 " 3 " " "				
Arad	5 " 20 " " "				

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kitégyezett részletes menetrendben van kimutatva.
A debreczeni vásárok alatt Czeglédu és Debreczen között, a es. k. szab. osztrák állam vasut társaság személyvonataihoz csatlakozólag, a személyvonatok naponta kétszer közlekednek.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:

Arad-Székely. — Indul Aradrol naponta este 6 órakor — Érkezik Aradra naponta reggel 5 órakor. — (Az utolsó feltelec minden vasárnap.)
Nagyvárad-Kassa. — Indul Nagyváradrol naponta este 6 és fél órakor — Érkezik Kassára naponta reggel 6 és három negyed órakor.
Nyiregyháza-Szolnok. — Indul Nyiregyházaról vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor — Érkezik Szolnokra hétfő, szerdán és pénteken reggel 2 órakor.
Nyiregyháza-Kerekegyháza. — Indul Nyiregyházaról naponta reggel 7 órakor — Érkezik Kerekegyházára naponta este 6 órakor.
Kassa-Szeged. — Indul Kassáról naponta reggel 11 és három negyed órakor — Érkezik Szegedre naponta reggel 12 óra 50 perccel.
Kassa-Kölcse. — Indul Kassáról naponta reggel 11 és három negyed órakor — Érkezik Kölcse naponta reggel 12 óra 50 perccel.
Kassa-Kölcse. — Indul Kassáról naponta reggel 11 és három negyed órakor — Érkezik Kölcse naponta reggel 12 óra 50 perccel.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetmény.

A személy valamint az utipodgyász és nem fuvarkép feladott kocsit, ló és kutya szállításnál létező 15 % díj-pótlék 1863. év február 1-jétől fogva 10 %-ra lesz állítatik. — Bécs. Január 20. 1863.

333. 1862. Pályázati hirdetmény.
242. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara kerületében, egy helyben szabad királyi Debreczen városban üresedésbe jött hités alkuszai állomásra pályázat nyitattik. Ezen állomást elnyerni kívánó egyének fölhívatnak, hogy az 1840-dik évi XIX. törvényczikk 3, 4 és 5 §§-sai értelmében felszerelt és a felzetzen jelenlegi tartózkodásuk pontos megjelölését tartalmazó kérvényeiket f. évi február 20-dik napjáig alólirt kamara elnökségéhez adják be.
Kelt Debreczenben az 1863-dik évi január 15. napján.
A kereskedelmi és iparkamara.

Hirdetmény.
A debreczeni kertészeti-gyűlés f. évi febr. 1-ső napján tartandja 11 sz. üggyűlést, d. e. 10 órakor a polgári csinos nagy teremben, melyre az egylet minden tagja tisztelettel meghívatik. Debreczen. 1863. Jan. 22.
Kovács János e. jegyző.

Eladó ház.
Nyiregyháza, a helyvárosi sétány végibe, 905-ik sz. a. eszéppel fedett, 7 szoba, 2 konyha, 2 öbös kamra, tágas kert udvarral, és ezen helységhez hatóságilag megengedett, első helyvárosi fürdő építhetessel ellátott lakház kedvező feltételek mellett szabad közből eladó. Értekezhetni ugyanott Juhász Mihály ház tulajdonosnál. 15

„BIHAR“
ezimű Nagyváradon hetenkint kétszer megjelenő politikai, kereskedelmi és társadalmi lap a biharmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye
Györfy Gyula szerkesztése mellett, az eddig tanúsított sza-badelvű irányban jövő január 1-1-ől kezdve második évi folyamába lép.
Előfizetési árak:
Egy évre 10 frt. fél évre 5 frt. évnegyedre 2 frt. 50 kr.
Az előfizetési összegek alólirt kiadóhivatalához bérmentve küldendők.
A „Bihar“
kiadó hivatala. Nagyváradon, Sasuteza 12. sz.

2000 pár
Ringauf-féle női- és gyermekecipő,
van alólirt kereskedésében leszállított áron eladás végett letéve.
Ugyanott béli koszorúk és bouquettek, nagy választékban kaphatók.
Raktára Stenczger Károly ur háza alatt.
14-3